

Metodika pro hodnocení potřeby podpory při právním jednání

Materiál pro soudní sociální pracovníky a soudce

CAMILLE LATIMIER

LISTOPAD 2023

Obsah

I.	Úvod	3
	Pro koho je metodika určena?	4
	Jaký je cíl metodiky?	4
	Na jakých principech je metodika postavena?	4
	Jak s metodikou pracovat?	6
II.	Postup práce	7
	1. Krok 1: Kontakt a informace před schůzkou	7
	2. Krok 2: Schůzka s posuzovaným	8
	3. Krok 3: Sepište zprávu na základě schůzky s posuzovaným (a jeho blízkými).....	9
III.	Jak zprávu sepsat?	10
	1. Jak člověk komunikuje? Jak se běžně orientuje?	10
	2. Jak člověk žije? Jak reálně funguje rozhodování a podpora při rozhodování?	11
	3. Kompetence člověka	15
	4. Další relevantní aspekty	15
	5. Rizika: Identifikace rizik a preventivní opatření	16
	Reference a další zdroje	18
	Přílohy.....	19

Poděkování

Děkuji všem sociálním pracovníkům za průkopnickou práci.

Velice děkuji soudním sociálním pracovnícím Kateřině Pomkové a Martině Tatkové a soudci Pavlu Kotradymu za jejich cenné podněty a zpětnou vazbu při tvorbě metodiky.

I. Úvod

V České republice je od roku 2010 součástí právního řádu Úmluva o právech osob se zdravotním postižením¹ (dále „Úmluva“). Úmluva potvrdila změnu pojetí svéprávnosti a opatrovnictví, která se v poslední dekádě uplatňuje ve světě. Touto změnou je posun od paradigmatu náhradního rozhodování k paradigmatu rozhodování (a právního jednání) s podporou.² Komentář Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením formuluje, že taková podpora rozhodování „*musí respektovat práva, vůli a preference osoby se zdravotním postižením a nikdy by neměla dosáhnout úrovně náhradního rozhodování*“³. Model podporovaného rozhodování je definován jako model, který „*respektuje autonomii osoby*“⁴ a „*je tvořen z různých možností podpory, které na první místo staví vůli a preference osoby a respektují normy o lidských právech*“⁵. Zároveň Úmluva vyžaduje, aby smluvní státy poskytovaly osobám se zdravotním postižením přístup k podpoře nezbytné pro jejich právní rozhodování a aby se tato podpůrná opatření doplnila účinnými zárukami proti zneužití a zasahování do rozhodování člověka.⁶

Nový občanský zákoník („NOZ“) Úmluvu částečně reflektuje. Již neumožňuje zbavení svéprávnosti ani omezení pro jednání v běžných záležitostech. Možnost omezení svéprávnosti ponechává pouze jako krajní řešení a jako hlavní nástroje zavádí nová „podpůrná“ opatření bez omezování svéprávnosti. I z někdejšího opatrovnictví, coby nástroje náhradního rozhodování, se stal jeden z nástrojů rozhodování s podporou.

Nicméně změna legislativních předpisů nevedla ke změně smýšlení a každodenní praxe, právě například v oblasti opatrovnictví. Podle statistik⁷ se stále běžně používá pouze omezení svéprávnosti. Alternativní nástroje soudy využívají jen okrajově, zejména nápomoc při rozhodování: mezi lety 2014 a 2020 bylo rozhodnuto o smlouvě o nápomoci pouze ve 339 případech. Zároveň soudy rozhodují nejednotně, jejich praxe se liší okres od okresu. Například 12 okresních soudů (tj. 13,95 % okresních soudů) smlouvu o nápomoci ani v jednom případě neschválilo.

Jedním z mnoha důvodů je absence metodologického postupu pro hodnocení potřeby podpory při právním jednání u lidí s omezenou schopností právně jednat. Řízení o podpůrných opatřeních a řízení o svéprávnosti nestanoví konkrétní povinné důkazy. Zhlédnutí člověka a znalecký posudek by měly být zárukou, že nebude omezen člověk, který nemá duševní poruchu. Znalecký posudek je v takovém řízení sice závažným důkazem, nesmí však být jediným a nemůže nahrazovat nedostatek skutkových zjištění; soud jej musí hodnotit, nikoli přebírat doslovně (**nález ÚS ze dne 22. 11. 2012, sp. zn. II. ÚS 194/11**). Proto je důležité mít adekvátní nástroj umožňující zjistit, jaká je reálná situace člověka, jakou podporu potřebuje a jak mu tato podpora reálně funguje.

U dalších podpůrných opatření však znalecký posudek zpravidla není potřeba. Sociální práce lépe zmapuje a popíše schopnosti a dovednosti člověka při právním jednání. K výroku, že člověk má

¹ Č. 10/2010 Sb.m.s.

² Komentář, bod 3

³ Komentář, bod 17

⁴ Komentář, bod 26

⁵ Komentář, bod 29

⁶ Čl. 12, odst. 3 a 4

⁷ BROZOVÁ RITTICHOVÁ, B. a REDLICOVÁ, A. *Podpůrná opatření pohledem statistik v SCHEU H. Ch. a DURAJOVÁ Z. (ed.), Lidé s postižením jako „nová menšina“ – právní výzvy a souvislosti, Kancelář veřejného ochránce práv a Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2021, s. 35.*

duševní poruchu, pak stačí lékařská zpráva. V případě, že soudce požádá o vypracování znaleckého posudku, je možné, že se závěry znaleckého posudku a závěry šetření budou lišit z důvodu jiného pohledu na posuzovaného člověka (medicínského versus sociálního).

Prvořadým úkolem soudu je posoudit, zda by posuzovanému bez omezení jeho svéprávnosti vskutku hrozila závažná újma, anebo zda postačí v jeho zájmu přikročit k mírnějším a méně omezujícím opatřením (např. nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti, jmenování opatrovníka bez omezení svéprávnosti). Tento dokument nabízí soudním sociálním pracovníkům metodický postup, jak konkrétně popsat potřebu podpory posuzovaného při právním jednání.

Pro koho je metodika určena?

Tato metodika je napsána primárně pro **soudní sociální pracovníky**. Může však sloužit i dalším sociálním pracovníkům, např. z obce nebo ze sociálních služeb, kteří pomáhají lidem identifikovat potřebu podpory při právním jednání. Osoba, která provádí hodnocení potřeby podpory, by měla mít adekvátní kvalifikaci a disponovat znalostmi a sociálními dovednostmi pro sociální práci. Měla by umět správně komunikovat, aktivně naslouchat a vést rozhovor s respektem, empatií a taktem. Měla by také umět eticky reflektovat své postupy a postoje.

Jaký je cíl metodiky?

Hlavním výsledkem hodnocení potřeby podpory při právním jednání je **přehledná, popisná a strukturovaná zpráva o situaci posuzovaného. Metodika by vás měla doprovázet v klíčových oblastech života člověka formou rozhovoru tak, abyste mohli* a sepsat zprávu o situaci posuzovaného, která je postavena na reálných a konkrétních faktech.**

Cílem metodiky je zhodnotit na základě přímého kontaktu s posuzovaným, zda:

- ✓ potřebuje podporu a pomoc při právním jednání (v jakém rozsahu, od koho podporu fakticky dostane),
- ✓ stačí nástroje právní podpory, jako jsou smlouva o nápomoci, zastoupení členem domácnosti, opatrovník či veřejný opatrovník bez omezení svéprávnosti,
- ✓ mu hrozí **závažná** újma, která by odůvodnila, že je možné přikročit k omezení svéprávnosti⁸.

Metodika by měla primárně sloužit jako podkladový materiál pro rozhodování o stupni podpory.

Na jakých principech je metodika postavena?

Metodika vychází ze stejných principů, na kterých stojí také Úmluva a částečně i občanský zákoník. Tato východiska by měl* a sociální pracovník*ce do své práce s posuzovaným zapojovat. Jedná se zejména o následující:

⁸ Dle § 55 (2) občanského zákoníku.

- Všichni lidé mají vůli a preference, které mohou být použity jako vodítko pro rozhodování v jejich životě.
- Otevřená a důvěrná komunikace s člověkem – respektování různých způsobů komunikace.
- Podpora samostatnosti a autonomie člověka⁹ – každý člověk by měl mít příležitost se rozhodovat a dostat adekvátně nastavenou podporu při rozhodování.
- Individualizace posouzení (rizika, zdroje podpory – využívané i potenciální), dovednosti a zkušenosti s rozhodováním jsou jiné u každého člověka.
- Využití přirozených zdrojů podpory (okolí člověka – rodina, přátelé, kolegové, služby), protože platí princip, že čím více lidí je zapojeno, tím větší je ochrana.
- Všichni lidé mají právo na to, aby nebyli zanedbáváni, zneužíváni, aby jim nebylo ubližováno a aby nedocházelo k žádnému nepatřičnému ovlivňování nebo nátlaku.
- Princip subsidiarity – přednost mají mírnější prostředky před omezením svéprávnosti (§55 (1) OZ).

Důležité!

Duševní způsobilost se vztahuje k rozhodovacím schopnostem osoby, které jsou přirozeně u každé osoby různé a mohou se lišit v závislosti na mnoha faktorech, včetně faktorů vycházejících z prostředí a sociálních faktorů.

Kdykoli se posuzuje schopnost člověka rozhodovat, musíme mít na paměti, že:

- schopnost jednat/rozhodovat se, se může změnit v závislosti na situaci, na prostředí a na momentálním psychickém rozpoložení;
- způsobilost se může v průběhu času měnit;
- každý může učinit „iracionální“ rozhodnutí, a to nemá nic společného s jeho schopností se rozhodovat.

⁹ Viz principy zákona o sociálních službách a principy Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením.

Jak s metodikou pracovat?

Metodika je vodítkem k sepsání zprávy z přímého kontaktu s dotyčným člověkem a jeho okolím.

- Jedná se o **flexibilní nástroj** pro různé cílové skupiny (lidé s mentálním postižením, s duševním onemocněním, s demencí, z důvodu stáří).
- Každá oblast obsahuje návrh dotazů nebo nástrojů, které používáte **podle potřeby konkrétního člověka** a jeho individuální situace.
- Metodika je postavena na nástrojích sociální práce: (1) **strukturovaný rozhovor**¹⁰ (2) **pozorování**¹¹ (3) **aktivní naslouchání**¹²
 1. Metodika obsahuje dotazy přímo pro posuzovaného nebo jeho blízké, které využijete ve strukturovaném rozhovoru.
 2. Během rozhovoru aktivně naslouchejte, vytváříte tak bezpečný prostor k maximálnímu získání informací.
 3. V některých částech metodiky se zaměřujete na pozorování (komunikace, prostředí, vztahy).
 4. Také můžete provést analýzu podkladů, se kterými jste se mohl*a seznámit nebo které jste vyžadoval*a.
- Důležité je, abyste vedl*a rozhovor s člověkem tak, aby se cítil bezpečně a důvěrně.
- Na závěr díky všem informacím budete moci sepsat zprávu o potřebě podpory při právním jednání posuzovaného.

Důležité!

Jako sociální pracovník*ce, který*á hodnotí potřebu podpory posuzovaného, jste v tomto procesu v pozici „mocného“. A to i v případě, že jste empatický*á a že uděláte všechno pro to, aby se posuzovaný cítil komfortně a bezpečně. Je třeba si uvědomit, že samotný proces šetření je formou strannosti/zaujatosti. To má dva důsledky:

¹⁰ „Rozhovor je dorozumívání dvou nebo více osob, sdělování a sdílení pocitů, názorů, zkušeností nebo nadějí. Rozhovor vytváří most, po němž se sobě dostávají někdy zcela rozdílné světy zúčastněných. Jde o to, aby komunikující lidé jeden druhého pochopili, přijali, podepřeli nebo si navzájem poskytli zpětnou vazbu, radu nebo inspiraci. Rozhovorem myslíme dialog, tehdy dorozumívání pomocí slov, které vede k formulování a odkrývání pravého stavu věcí, či dokonce pravdy, jak to vnímali staří Řekové.“ Metody a řízení sociální práce, MATOUŠEK, O. a spol., Portal, Praha 2003, s. 75-76.

¹¹ „Mimoslovní vyjadřování se děje většinou bezděčně. (...) Pozorné vnímání a vyhodnocování těchto nezáměrných, necenzurovaných sdělení je velmi přínosné a může dokreslit mnoho nejasných detailů o příběhu člověka (...). Sociálním pracovníkovi se otevírá další cesta, další možnost porozumět, o co jde. To může být oční kontakt, odstín hlasu, výraz obličeje, ruce, pozice těla, oblečení a celkový zjev. MATOUŠEK, O., op. cit. s. 79-80.

¹² „Vnímát co člověk sděluje přímo i nepřímo, vyvarovat se rychlých závěrů, nevytvářet ukvapeně hypotézy, jak se věci mají.“ Aktivní naslouchání poskytuje dostatek zpětných vazeb od pracovníka: „komunikace je povzbuzována pomocí takových technik, jako je objasňování, parafrázování, reflektování a shrnování.“ (...) „Dovednost naslouchat se nezbyvá jenom pochopením věcného obsahu zprávy, ale umožňuje vnímat i její emoční stránku. Věcná a emoční komponenta sdělení spolu úzce souvisejí.“ Objasňování umožňuje přesnější pochopení toho, co klient říkal. Rekapitulace „dává najevo, že naslouchá, ověřuje si, že dobře rozumí a ukotvuje to, co bylo řečeno.“ Dává také najevo, že sdělení je důležité, a že důležitý je člověk sám. MATOUŠEK O., op. cit., s. 76-77.

1. Společenské předsudky vůči lidem s postižením mohou ovlivnit tento proces, protože společnost akceptuje určité normy a považuje určité lidi za kompetentní a jiné za nekompetentní.

Vaší rolí, jako sociální*ho pracovníka*ce, je být maximálně otevřený*á, akceptovat různorodost. Vaší rolí není hodnotit, co je a co není „normalita“ nebo normální způsob života.

2. Odpovědi posuzovaného a jeho okolí mohou být ovlivněné stresem, strachem, pocitem, že musí něco zvládat, nebo naopak nízkou mírou sebevědomí.

Metodika by vám měla pomoci zmapovat fakta tak, aby byla minimálně ovlivněna emocemi. Vaše role jako sociální*ho pracovníka*ce je držet se hodnocení pouze konkrétní situace a zmapovat reálná rizika, dovednosti a zdroje podpory.

Příklad: V jednom případě Nejvyšší soud judikoval, že „sama okolnost, že posuzovaná má určité neshody s některými obyvateli bytového domu, kde bydlí, případně, že pro jí zaujímaný důvod nehradí dílčí plnění, zatímco jinak si řádně plní své platební povinnosti a v předchozí době řešila a vyřešila své problémy plynoucí z nařízené exekuce, anebo dokonce snad, že je v okolí považována za „osobu problémovou a dlužnici za služby spojené s užíváním bytu“, nemůže bez dalšího vést k úvaze o nezbytnosti přistoupit k omezení její svéprávnosti.“ **NS sp. zn. 24 Cdo 1737/2019**

II. Postup práce

Hodnocení potřeby podpory při právním jednání může proběhnout samostatně nebo při příležitosti zhlédnutí, podle možnosti a praxe u vašeho soudu. Vaším cílem je dát dohromady podkladový materiál pro rozhodování o stupni podpory (smlouva o nápomoci, zastoupení členem domácnosti, opatrovník, omezení svéprávnosti v určitých oblastech).

1. Krok 1: Kontakt a informace před schůzkou

Varianta A: Pokud je možné domluvit se s posuzovaným

1. Kontaktujte **navrhovatele**: pokud se můžete rovnou domluvit, spojte se přímo s posuzovaným a navažte s ním kontakt. Dbejte na to, aby den a čas schůzky zopakoval a aby si je napsal do diáře/do telefonu, popřípadě aby to řekl někomu blízkému. Pokud to není možné, domluvte se s navrhovatelem.
2. Navrhujte adekvátní podmínky a bezpečné prostředí pro posuzovaného. Domácí prostředí je vhodnou variantou, pro někoho to však může být intrusivní. V takovém případě, pokud je to možné, pozvěte posuzovaného na soud a sejděte se s ním v kanceláři nebo na neutrálním místě.
3. Seznamte posuzovaného s tím, co se bude dít, ideálně už před schůzkou, a zopakujte to, až se sejdete. Pečujícími pracovníkům můžete poskytnout leták ve snadném čtení, aby si předem o schůzce s posuzovaným povídali. Cílem je zabránit stresu a zmatečnosti.

Varianta B: Přímý kontakt s posuzovaným není možný

V případě, že se posuzovaný nachází ve zdravotnickém nebo sociálním zařízení, domluvíte schůzku s personálem zařízení. Poproste sociální*ho nebo klíčovou*ého pracovníci*íka, aby informoval*a o průběhu schůzky posuzovaného, a můžete jí*mu poskytnout vyplněný dopis ve snadném čtení v příloze.

Příloha 1: vzor dopisu ve snadném čtení

2. Krok 2: Schůzka s posuzovaným

1. Představte se, zopakujte, proč jste tady a co se bude dít. Mluvte přímo s posuzovaným, a to i v případě, že je přítomna blízká osoba, která vám pomůže s komunikací. Je důležité vytvořit pocit jistoty a bezpečí, získat důvěru posuzovaného.
2. Veděte strukturovaný rozhovor s posuzovaným a ptejte se dle individuální situace člověka na dotazy, které jsou v příloze č. 2. Přizpůsobte vyjadřovací jazyk, zohledněte zvláštní komunikační potřeby. Můžete využít vizualizaci (příloha č. 4).
3. Během dotazování zvažte, zda udělat krátké pauzy. Lidé s intelektovým znevýhodněním mohou mít problémy zůstat dlouho soustředění, zejména v neznámé, možná stresující situaci. V některých případech zvažte, zda není potřeba domluvit druhou schůzku. Posuzovaný se někdy nedokáže soustředit tak dlouho, jak byste potřeboval*a.

Jak dobře komunikovat?

Každý vyžaduje jiný přístup. Každý má jiné schopnosti. Základní pravidla jsou:

- Komunikujete s dospělými lidmi.
- Respektujte odlišnosti (věk, kognitivní úroveň, vzdělání, životní zkušenosti...).
- Ptejte se na potřebu podpory, co člověku pomůže, co je mu příjemné, aby měl rozhovor komfortní průběh.
- Pokládejte otázky jednoduše, používejte co nejobyčejnější formulace.
- Ověřujte, zda člověk správně rozuměl.
- Využijte různé vizualizace a příklady.
- Pamatujte, že orientace v čase a v prostoru může být problematická.
- Přizpůsobte se tempu posuzovaného člověka.
- Dbejte na čas a pozornost posuzovaného, podle potřeby dělejte pauzy.

- Nezapomeňte, že lidé s mentálním postižením či duševním onemocněním mají často nízké sebevědomí.
- Nezapomeňte, že lidé mohou být ve stresu z neznámé situace nebo z neznámého prostředí.

4. Na konci řekněte, co budete dělat s informacemi, které jste shromažďoval*a. Pokud je to ve vašich časových možnostech, odpovězte i na možné dotazy ohledně soudního řízení.
- Potřebuje posuzovaný další vysvětlení od soudu? Chce být informován o průběhu soudního jednání? Jak se chce dovědět o výsledku soudního jednání? Zajímá se o průběh řízení? Komunikuje v řízení s procesním opatrovníkem? Má zmocněnce? Rozumí těmto pojmům?**

Můžete nabídnout [leták o řízení o svéprávnosti](#)¹³.

Příloha 2: Dotazník pro rozhovor s posuzovaným (a jeho blízkými)

VARIANTA A ve zjednodušeném jazyku

VARIANTA B v běžném jazyku

3. Krok 3: Sepište zprávu na základě schůzky s posuzovaným (a jeho blízkými)

Zpráva potřeby podpory při právním jednání by měla být stručná, výstižná a obsahovat fakta. Zpráva by měla mít maximálně 3 až 4 strany.

Zpráva by měla být výstupem ze setkání s posuzovaným (případně s jeho pečujícími a podporovateli) a zahrnovat důležité informace, které jste shromáždili o posuzovaném. Také by měla obsahovat kontakty všech zainteresovaných osob, aby je soudce*kyně mohl*a popřípadě vyzvat k dodání dalších informací. Zpráva může začít shrnutím a doporučením vhodného právního institutu.

Zpráva musí:

- **popsat, jak člověk komunikuje, základní informace o jeho orientaci.**
- **popsat stručně, jak člověk žije, jeho prostředí a životní podmínky.**
- **popsat, jak reálně funguje jeho podpora.** Soudci pak mají představu nejen o duševní poruše člověka, ale i o tom, jak člověk funguje v sociálním kontextu.
- **také popsát, zda člověk ví, co má dělat, když potřebuje podporu, na koho se obrátit v případě nejasnosti nebo v případě, že udělá v právním jednání chybu.** Zda ví, za kým zajít, a zda funguje záchranná sociální síť.
- **popsat kompetence člověka strukturovaně.**

¹³ Dostupné na: <https://www.spmPCR.cz/sites/default/files/2023-11/%C5%98%C3%ADzen%C3%AD%20o%20sv%C3%A9pr%C3%A1vnosti.pdf>

- **popsat, jaká jsou reálná rizika při právním jednání a zda jsou rizika ošetřena** (např. kde je možný konflikt zájmů a jak ho eliminujeme nebo nastavení vhodných limitů pro výběr z bankovní karty).

Pokud některé důkazy a kontakty nejsou součástí spisu, je třeba zahrnout důkazy jako přílohy zprávy (výstup ze sociálního šetření, zpráva ze sociální služby, potvrzení pracovní pozice od zaměstnavatele, potvrzení ze školy nebo ze zařízení, lékařská zpráva od praktického lékaře...). Je také třeba

sepsat **seznam osob**, od kterých jste informace získal*a (z rodiny, z práce, od kamarádů nebo sousedů) **a jejich kontakty**.

Závěr hodnocení a doporučení

V rámci rozhovoru můžete narazit na situaci, kdy lidé potřebují péči a podporu sociální služby. Pokud na to máte kapacitu, můžete jim doporučit sociální službu, informovat opatrovníka či zástupce a podpůrce a také informovat obec o situaci konkrétního člověka.

Příloha 3: příklad hotových zpráv

III. Jak zprávu sepsat?

Zpráva by měla nahlédnout do reálné situace člověka a zmapovat jeho dovednosti, zdroje podpory a případná rizika. Nejedná se o sociální šetření, ale o hodnocení vybraných aspektů života člověka, které se primárně týkají rozhodování a podpory při rozhodování.

Nezapomeňte, že vaše šetření musí obsahovat fakta, která jsou doložitelná. Pokud zjistíte během rozhovoru skutečnost, která je z vašeho odborného pohledu a zkušenosti důležitá, zahrňte ji na závěr do hodnocení celkové situace (pokud není přímo odpovědí na dotaz).

1. Jak člověk komunikuje? Jak se běžně orientuje?

Cílem je dobře podchytit způsob komunikace člověka a identifikovat osobu či osoby, které mu rozumí a mohou interpretovat jeho komunikaci. Dalším cílem je shrnout základní informace o orientaci člověka.

Pamatujte, že: „Způsob komunikace osoby nesmí být překážkou k získání podpory při rozhodování, a to ani v případě, že jde o komunikaci nekonvenční nebo ji zná a ovládá pouze malé množství osob.“¹⁴

- *Komunikuje verbálně/neverbálně?*
- *Je řeč srozumitelná? Jsou nějaké zvláštnosti v mluveném projevu?*
- *Umí číst a psát? Umí se podepsat?*

¹⁴ Komentář, bod 29 (c)

- *Používá telefon? Internet? E-mail?*
- *Umí si zavolat pomoc?*
- *Má profil na sociální síti? Umí sám zřídit a ovládat profil? Ví, co je a není bezpečné na internetu?*
- *Vyjadřuje vlastní preference, včetně přání a potřeb?*
- *Dokáže zdůvodnit svoje požadavky?*
- *Používá alternativní způsoby komunikace?*
 - *Používá nástroje alternativní a augmentativní komunikace¹⁵ (např. fotky, piktogramy, makaton, VOKS, komunikační tabulku nebo karty)?*
 - *Používá neverbální komunikaci (gesta, mimika...)?*
- *Kdo mu případně rozumí?*
- *Základní orientace – Ví, kde se nachází? Jaký je den, rok apod.? Orientuje se v čase a místě? Trefí sám domů? Používá městskou dopravu? Vyzná se v jízdním řádu? Umí se orientovat na ulici?*

Vaše nástroje práce: pozorování člověka a dotazování dotyčného nebo jeho okolí.

Důležité!

Pokud je to relevantní, navrhňte konkrétní možnost podpory komunikace během soudního řízení.

2. Jak člověk žije? Jak reálně funguje rozhodování a podpora při rozhodování?

Cílem je získat přehled, jak posuzovaný člověk žije, jak se konkrétně rozhoduje a kdo je zapojen nebo pomáhá s rozhodováním. Cílem tohoto kroku není mít detailní popis života člověka, ale hlavně získat přehled o tom, jaký je jeho denní režim, kdo hraje roli v jeho životě a kdo mu pomáhá. Je důležité mapovat vztahy člověka, protože představují zdroj podpory a zároveň se s nimi mohou pojít rizika.

Odůvodnění: Dle rozsudku Nejvyššího soudu je povinností soudu „zajistit úplná a spolehlivá zjištění o osobních poměrech posuzovaného, tedy jak se projevuje při sociálním kontaktu se členy občanské společnosti, jak se stará o potřeby své a své rodiny, jak hospodaří s finančními prostředky, jak se případně projevuje na svém pracovišti, ve svém bydlišti, jak se chová v různých životních situacích apod.“ (NS sp. zn. 24 Cdo 39/2020)

¹⁵ Pro informaci o AAK: https://wikisofia.cz/wiki/Alternativn%C3%AD_a_augmentativn%C3%AD_komunikace nebo Šarounová, Jana, Metody alternativní a augmentativní komunikace, Portal, 2014.

Každodenní život člověka

Je dobré se zaměřit na popis běžného denního režimu.

- Kde bydlí? Sám? V bytě? S kým? V sociální pobytové službě? Jaké jsou podmínky poskytování služby? Kdo podepsal smlouvu? Z jakého titulu bydlí? Může být doma sám?
- Umí zacházet se zámekem, klíčem, bezpečnostním zajištěním dveří? Umí zamknout a odemknout dveře?
- Umí ovládat telefon, TV, rádio, případně jinou elektroniku? Dovede nabít telefon nebo potřebné pomůcky? Používá sporák?
- Kdo ho podporuje v domácím prostředí (*sociální služba, rodina, sousedi, přátelé apod.*)?
- Kam chodí během dne? Do práce, dílny, denního centra, školy? Jak často chodí do práce, dílny, denního centra, školy? Jak se tam dostane?
 - Co dělá v práci, denním centru, dílně?
 - Kdo pomáhá v práci, denním centru, dílně, škole?
 - Co se naučil v práci, denním centru, dílně, škole?
- Jak tráví volný čas? Jaký má program přes víkend? Jezdí na dovolenou?
- Vlastní řidičský průkaz?
- Chodí k lékaři? Zná jeho jméno? Objedná se sám? Nebo někdo připomene termín kontroly? Má znalosti a schopnosti užívat předepsané léky ve správném dávkování?
- Orientuje se v dění ve společnosti? Reflektuje současné události?

Pokud je to relevantní: Má posuzovaný zbrojní pas? Vlastní zbraň? Má doma nebezpečné předměty?¹⁶

Vztahy a zdroje podpory

- Kdo posuzovanému pomáhá, kdo ho podporuje?
- Má vyvážený kruh vztahů? Je izolovaný? Vyhovuje mu izolovanost? Má kolem sebe blízké lidi nebo jen placený personál?
- Má důvěryhodné vztahy? Bojí se někoho?
- Kdo další může být zapojený do podpory při právním jednání?
- Kdo je nejdůležitější? Kdo ho zná nejlépe? Kdo pomáhá nejvíce? Komu nejvíc věří? Za kým jde, když má problém?
- Jak pečující zvládají soužití s posuzovaným člověkem?

Hospodaření s majetkem a financemi

- Má bankovní účet? Kdo pomohl založit účet? Kdo pomáhá s vedením a ovládáním účtu? Ví, kdy přijde důchod/výplata? Jak příjem chodí? Jak spravuje své věci, finance? Má platební kartu?

¹⁶ Tyto otázky nejsou určené pro každého, ale jen pro velmi specifické případy.

Umí používat platební kartu (výběr hotovosti, platba v obchodě, platba online)? Kolik peněz má na účtu?

- Jak hospodaří s penězi (kapesným)? Kdo pomáhá s penězi? (*Asistent? Rodina?*)
- Jak platí nájem, náklady na bydlení, faktury, náklady na služby (*elektronické bankovníctví, složenky apod.*)?
- Poznává hodnoty bankovek? Rozeznává bankovky?
- Jak plánuje nákupy? Jak platí nákupy? Připravuje si rozpočet? (*S kalkulačkou? S kalkulačkou v mobilu?*) Má přehled, co kolik přibližně stojí?
- Jaký má majetek? Vlastní byt, automobil apod.?

Využívání veřejných a jiných služeb

(*Vykonávání různých pochůzek jako je návštěva banky či využívání dalších místních služeb, např. návštěva lékaře apod.*)

- Chodí do banky? Sám? S někým?
 - Chodí k lékaři? Objedná se sám? Připomíná někdo, že se musí objednat?
 - Chodí někdy na úřad? Co tam řešil? Pomohl mu někdo?
 - Podepsal smlouvu (*pracovní, pro mobilní telefon*)? Podepisuje smlouvy sám?
- Pokud je to relevantní, můžete se ptát na konkrétní typ smluv a způsob plateb: např. platba na splátky nebo spotřebitelský úvěr.

Vaše nástroje:

1. **Rozhovor s posuzovaným, případně s jeho blízkými**
2. **Informace od zaměstnavatele nebo ze sociální služby, kterou využívá**
3. **Hodnotící tabulka podpory – obsahuje příklady z důležitých oblastí, přidat můžete další témata. Tento nástroj se hodí v situacích, kdy například existuje rozpor mezi deklarovanou pomocí a tím, co pozorujete nebo co vám sdělují blízcí. Tabulka vám pomůže lépe identifikovat, jaký je adekvátní rozsah a frekvence potřebné podpory.**

Hodnoťte frekvenci podpory a formu podpory:

Frekvence podpory – zda má člověk kolem sebe dostatečnou podporu dle potřeby (někdo mu např. pomáhá přes telefon – stačí to, protože dokáže konzultovat na dálku; nebo má sice rodinu daleko, ale je zapojená do větších rozhodnutí – každodenní podporu poskytuje místní sociální služba).

Rozsah podpory – u lidí s kognitivním postižením je velmi důležitý dohled a vedení, často jsou schopni mnoha úkonů samostatně, ale potřebují připomenutí a instrukce, popřípadě doprovod. Pro lidi, kteří nedokážou určité činnosti a úkony udělat sami, je otázka jejich možného zastoupení na místě.

Hospodaření s penězi a vlastními finančními prostředky ¹⁷	
	Vybrat adekvátní odpověď
FREKVENCE	bez podpory nebo méně než jednou měsíčně
PODPORY	alespoň jednou měsíčně, ne však týdně
	alespoň jednou týdně, ne však denně
	alespoň jednou denně nebo častěji
FORMA	bez podpory
PODPORY	dohled, sledování
	vedení, instruktáž
	částečná dopomoc s činností, dovedností
	plná pomoc s činností, dovedností
Využívání veřejných služeb	
	Vybrat adekvátní odpověď
FREKVENCE	bez podpory nebo méně než jednou měsíčně
PODPORY	alespoň jednou měsíčně, ne však týdně
	alespoň jednou týdně, ne však denně
	alespoň jednou denně nebo častěji
FORMA	bez podpory
PODPORY	dohled, sledování
	vedení, instruktáž
	částečná dopomoc s činností, dovedností
	plná pomoc s činností, dovedností

Rizika

Identifikujete tady reálná rizika v podpoře při právním jednáním?

¹⁷ Supports Intensity Scale – Adult Version® – měření potřeby podpory

3. Kompetence člověka

Cílem této oblasti je popsat reálné schopnosti a zkušenosti člověka (z práce, z domova, ze služeb...). Sepište schopnosti a dovednosti posuzovaného na základě rozhovoru s ním. Budte konkrétní.

- Schopnosti a dovednosti člověka
 - Dopad předchozí soudní ingerence
 - Popište kompetence člověka z předchozích zkoumaných oblastí
 - Popište i schopnosti pro rozhodování v praxi (pochopení důležitých informací, schopnost zvážit možnosti a rozumně předvídat důsledky)
 - Popište, zda posuzovaný využívá možnosti rozvoje dovedností pro rozhodování (např. sociální rehabilitace, nácvik v různých oblastech, kurz finanční gramotnosti, počítačový kurz...)

Příklad:

- Posuzovaný si otevřel bankovní účet a naučil se ho obsluhovat s podporou bankéře. Postupně ovládá základní funkce elektronického bankovníctví.
- Posuzovaný chodí do práce, naučil se tam chodit včas a vhodně oblečený, naučil se hospodařit s penězi, aby tam mohl dál pracovat.
- Posuzovaný chce chodit plavat do bazénu, naučil se, kudy se tam dostane a co má před a po plavání dělat (šetřit na vstup do bazénu...).

Vaše nástroje:

1. **Rozhovor s posuzovaným, případně s jeho blízkými**
2. **Informace nebo zpráva ze sociální služby, kterou využívá**

Rizika

Identifikujete tady reálná rizika v podpoře při právním jednání?

4. Další relevantní aspekty

Tato oblast je doplňující. Cílem je zahrnout do zprávy další relevantní aspekty, které souvisí s otázkou podpory při rozhodování. Mohou to být možnosti rozvoje dovedností pro rozhodování nebo využití právních nástrojů do budoucna nebo v případě krizové situace.

Má posuzovaný speciální ochranu pro svůj majetek?

- Dědická smlouva

- Svěřenský fond

Využívá/má posuzovaný jeden z těch nástrojů?

- Plán v situaci krize
- Předběžné prohlášení (dle § 38–44 občanského zákoníku), kde projevil svoji vůli?
- Dříve vyslovené přání (§ 36, zák. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách), kde vyslovil souhlas/nesouhlas s léčbou?

V případě, že posuzovaný už má mírnější podpůrná opatření (předběžné prohlášení, nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti, opatrovník bez omezení svéprávnosti, opatrovník u osoby s fyzickým postižením podle § 469, o.z.), popište změny, které nastaly v mezidobí.

5. Rizika: Identifikace rizik a preventivní opatření

Cílem je shrnout rizika, která jste identifikoval*a během šetření, zhodnotit jejich intenzitu a popsat, jaká opatření již existují nebo jaká se mohou zavést, aby se každé riziko zmírnilo.

Odůvodnění: Nejvyšší soud odůvodnil, že „nebezpečí, že v případě neomezené svéprávnosti dojde k závažné újmě na straně člověka, musí být **nikoliv jen hypotetické**“. Je třeba mít k dispozici „**aktuální skutková zjištění**, jež by měla vést k závěru, že bez omezení svéprávnosti reálně hrozí posuzovanému závažná újma, když přijetí mírnějších a méně omezujících opatření pro konkrétně zjištěné důvody nepřichází v úvahu“.

Nelze „přistoupit k omezení svéprávnosti s odůvodněním pouhé hypotetické možnosti“. (**NS sp. zn. 24 Cdo 850/2020**)

Závěr z judikatury Ústavního soudu zdůrazňuje, že „soud při zvažování, zda a do jaké míry přikročí k omezení svéprávnosti, zvažuje, zda **míra tohoto nebezpečí a případný následek vyváží tak zásadní zásah do práv člověka, jakým je omezení svéprávnosti**“. (**nález ÚS sp. zn. II. ÚS 934/16**)

Hodnocení rizik je velmi individuální proces. Existuje mnoho faktorů, které je třeba vzít v úvahu. Rizika se mohou v průběhu času lišit v závislosti na měnící se situaci, dovednostech, schopnostech a preferencích osoby. Je důležité přistupovat kriticky k předpokladům rizik, jejich pravděpodobnosti a dopadům. A zároveň je důležité identifikovat správné řešení pro rizika považovaná za neúnosná.

Vaše nástroje práce:

1. Pozorování člověka (vztahy)
2. Dotazování člověka nebo jeho okolí
3. Zprávy a relevantní informace (sociální služby...)
4. Důkaz z aktuálního právního jednání, které může působit závažnou újmu

Tato tabulka níže vám umožní všechna rizika sepsat a hodnotit je na škále nízké, střední, vysoké riziko a popsat možná opatření.

Riziko (např. konflikt zájmů, konflikt s rodinou, velký majetek, dluhy...)	Nízké, střední, vysoké	Popis konkrétní aktuální situace	Popis opatření nebo preventivního opatření
1.			
2.			
3.			

V této fázi (kdy jste prošel*šla všech 5 kroků), byste měl*a mít všechny informace, které vám umožní sepsat **přehlednou, popisnou a strukturovanou zprávu s věrohodným zachycením situace posuzovaného.**

Reference a další zdroje

BROZOVÁ RITTICHOVÁ, B. a REDLICOVÁ, A., *Podpůrná opatření pohledem statistik v SCHEU H. Ch. a DURAJOVÁ Z. (ed.), Lidé s postižením jako „nová menšina“ – právní výzvy a souvislosti*, Kancelář veřejného ochránce práv a Právnická fakulta Univerzity Karlovy, 2021.

MATOUŠEK, O. a spol., *Metody a řízení sociální práce*, Portal, Praha 2003.

ŠAROUNOVÁ, J. *Metody alternativní a augmentativní komunikace*, Portal, 2014.

UN COMMITTEE ON THE RIGHTS OF PERSONS WITH DISABILITIES, *Obecný komentář č. 1 (2014)*

Článek 12: Rovnost před zákonem (český překlad)

https://www.ochrance.cz/media/obecnny_komentar_c_1.pdf

UNITED NATIONS, *Úmluva o právech osob se zdravotním postižením vyhlášena pod č. 10/2010 Sb. m. s.*

<https://www.mpsv.cz/umluva-osn-o-pravech-osob-se-zdravotnim-postizenim>

Občanský zákoník č. 89/2012 Sb.

Zákon o sociálních službách č. 108/2006 Sb.

Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách) č. 372/2011 Sb.

Judikatura:

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25.09.2019, sp. zn. 24 Cdo 1737/2019

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.4.2020, sp. zn. 24 Cdo 39/2020

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24.06.2020, sp. zn. 24 Cdo 850/2020

dostupné na <http://www.nsoud.cz>

Nález Ústavního soudu ze dne 22. listopadu 2012, sp. zn. II. ÚS 194/11

<https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-194-11>

Nález Ústavního soudu ze dne ze dne 13. prosince 2016, sp. zn. II. ÚS 934/16

<https://nalus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=2-934-16>

Webové stránky:

Alternativní a augmentativní komunikace:

https://wikisofia.cz/wiki/Alternativn%C3%AD_a_augmentativn%C3%AD_komunikace

Databáze piktogramů:

<https://arasaac.org/pictograms/search>

Supports Intensity Scale:

<https://www.aaid.org/sis/sis-a>

Přílohy

Příloha 1: Vzor dopisu pro posuzovaného ve snadném čtení

Příloha 2: Dotazníky pro rozhovor s posuzovaným (a jeho blízkými)

Příloha 3: Příklady zpráv soudních sociálních pracovníků

Příloha 4: Vizualizace – pomůcky, dopomoc při rozhovoru

Příloha 1

Dobrý den,

Vaše FOTKA

Jmenuji se XXX

Pracuji jako sociální pracovník/-ce na soudu v XXX:

V XXX v XXX hodin přijdu za vámi domů/do zařízení/do nemocnice.

Naše schůzka bude trvat asi *hodinu a půl*. Můžeme udělat pauzu, kdy budete chtít.

Mým úkolem je napsat zprávu pro pana soudce/paní soudkyni XXX - jméno soudce. V této zprávě bude napsané, jak žijete a kdo Vám pomáhá. V této zprávě bude také moje doporučení pro Vaši podporu v právních věcech.

Pan soudce/paní soudkyně pak bude rozhodovat o Vaší svéprávnosti/o Vaší smlouvě o nápomoci NEBO o tom, že vás bude zastupovat Vaše maminka/sestra/Váš tatínek/bratr/pracovník úřadu (veřejný opatrovník).

Budu se Vás ptát na pár věcí o Vašem životě. Budu se ptát například:

- jak žijete, s kým se bavíte,
- co děláte během dne, co vás baví,
- kdo Vám pomáhá, když něco potřebujete,
- kdo Vám pomáhá, když někam jdete,
- jestli potřebujete pomoc, když se rozhodujete,
- kdo je důležitý ve Vašem životě.

A také se budu ptát, koho chcete jako opatrovníka/zástupce/podpůrce.

Děkuji.

S pozdravem,

Vaše jméno XX

Příloha 2

Strukturovaný rozhovor s posuzovaným

VARIANTA A – zjednodušená verze

Podotázky v kurzívě navrhuji škálu možností a situací – využijte je dle potřeby.

- Kde bydlíte?
 - *Sám? V bytě? V sociální službě?*
 - *S kým bydlíte?*
- Kdo vám pomáhá doma? Ve službě?
 - *Kdo s vámi vaří?*
 - *Kdo se s vámi baví doma/v zařízení?*
 - *S kým jdete na procházku ven?*
- Chodíte do práce, denního centra, centra denních služeb, dílny? Kde trávíte den?
(Pokud znáte jména konkrétních služeb, použijte je – držte se názvu, který posuzovaný člověk používá.)
 - *Co děláte v práci, centru, dílně?*
 - *Kdo vám pomáhá v práci, centru, dílně, škole?*
 - *Co jste se naučil*a v práci, centru, dílně, škole?*
- Co děláte, když máte volný čas (když se vrátíte z práce, denního stacionáře)?
Jaký máte program o víkendu?
 - *S kým trávíte volný čas?*
 - *Byl*a jste v poslední době u někoho na návštěvě?*
 - *Byl*a jste na kávé/v kavárně? Sám*a? S kým?*
 - *Byl*a jste v kině? S kým?*
- Máte bankovní účet?
Chodíte do banky? Sám*a? S někým?
 - *Máte bankovní kartu? Vyberete peníze z bankomatu? Sám*a? S kým?*
 - *Víte, kolik peněz dostáváte měsíčně?*
 - *Kdo vám pomůže, když chcete něco koupit?*

- *Jak plánujete nákupy? Připravujete si rozpočet? (S kalkulačkou? S kalkulačkou v mobilu?)*
- Chodíte k doktorovi?
 - *Někdo vás doprovodí?*
 - *Kdo vám pomáhá s receptem, s léky?*
- Chodíte někdy na úřad (např. pro novou občanku nebo kvůli invalidnímu důchodu)?
 - *Co jste tam řešil*a?*
 - *Pomohl vám někdo?*
- Chodíte volit?
(nebo např. Volil*a jste prezidenta?)
- Podepisoval*a jste někdy nějakou smlouvu?
 - *V práci? V sociální službě? Na mobil?*
 - *Kdo byl u toho?*
 - *Kdo vám ji četl a vysvětloval?*
 - *Co se v ní píše?*
- S kým se nejraději potkáváte?
 - *Komu nejvíc věříte?*
 - *Za kým byste šel*šla, kdybyste měl*a problém?*
 - *Koho rád*a pozvete domů?*
 - *S kým si zavoláte?*
- S kým byste řešil*a problém s asistentem/se službou? Plánování velkého nákupu (např. televize nebo mobil)? Problém v práci? A nějaký jiný průšvih?

Jak člověk komunikuje? Jak se běžně orientuje?

- Umíte číst a psát? Umíte se podepsat?
- Používáte telefon? Internet? E-mail?
- Umíte si zavolat pomoc?
- Máte profil na sociální síti? Umíte sám zřídit a ovládat profil? Víte, co je a není bezpečné na internetu?
- Víte, kde se nacházíte? Který je den, rok apod.? Trefíte sám domů? Používáte městskou dopravu? Vyznáte se v jízdním řádu? Umíte se orientovat na ulici?

Jak člověk žije? Jak reálně funguje rozhodování a podpora při rozhodování

Každodenní život člověka

- Kde bydlíte? Sám? V bytě? S kým? V sociální pobytové službě? Jaké jsou podmínky poskytování služby? Kdo podepsal smlouvu? Jste někdy doma sám?
- Umíte zacházet se zámekem, klíčem, bezpečnostním zajištěním dveří? Umíte zamknout a odemknout dveře?
- Umíte ovládat TV, rádio, případně jinou elektroniku? Umíte si nabít telefon nebo potřebné pomůcky? Používáte sporák?
- Kdo vás podporuje v domácím prostředí (*sociální služba, rodina, sousedi, přátelé apod.*)?
- Kam chodíte během dne? Do práce, dílny, denního centra, školy? Kde pracujete, chodíte do dílny, denního centra, školy? Jak často chodíte do práce, dílny, denního centra, školy? Jak se tam dostanete?
 - Co děláte v práci, denním centru, dílně?
 - Kdo vám pomáhá v práci, denním centru, dílně, škole?
 - Co jste se naučil*a v práci, denním centru, dílně, škole?
- Jak trávíte volný čas? Jaký máte program přes víkend? Jezdíte na dovolenou?
- Vlastníte řidičský průkaz?
- Chodíte k lékaři? Znáte jeho jméno? Objednáte se sám? Nebo vám někdo připomene termín kontroly? Víte, jaké užíváte léky? Znáte jejich dávkování? Připravuje nebo podává vám někdo léky?

Vztahy a zdroje podpory:

- Kdo vám pomáhá, kdo vás podporuje?
- S kým máte dobré vztahy? Bojíte se někoho?
 - Kdo je nejdůležitější ve vašem životě? Kdo vás zná nejlépe? Kdo vám pomáhá nejvíce? Komu nejvíc věříte? Za kým jdete, když máte problém? Když jste v obtížné situaci, na koho se obrátíte?

Hospodaření s majetkem a financemi

- Máte bankovní účet? Kdo vám pomohl založit účet? Kdo vám pomáhá sledovat, kolik peněz máte na účtu? Víte, kdy přijde důchod/výplata? Jak příjem chodí? Jak spravujete své věci, finance? Máte platební kartu? Umíte používat platební kartu?
- Kdo pomáhá s penězi? (*Asistent? Rodina?*)
- Jak platíte nájem, náklady na bydlení, faktury, náklady na služby (*elektronické bankovníctví, složenky apod.*)?
- Jak plánujete nákupy? Jak platíte nákupy? Připravujete si rozpočet? (*S kalkulačkou? S kalkulačkou v mobilu?*) Máte přehled, co kolik přibližně stojí?
- Jaký máte majetek? Vlastníte byt, automobil apod.?

Využívání veřejných a jiných služeb

(Vykonávání různých pochůzek jako je návštěva banky či využívání dalších místních služeb, např. návštěva lékaře apod.)

- Chodíte do banky? Sám? S někým?
- Chodíte k lékaři? Objednáte se sám? Připomíná vám někdo, že se musíte objednat?
- Chodíte někdy na úřad? Co jste tam řešil*a? Pomohl vám někdo?
- Podepsal*a jste smlouvu? (*Pracovní, na mobilní telefon?*)

Příloha 3

Příklad zpráva A

Příloha k protokolu

Zpráva o soudním hodnocení míry potřeby podpory při právním jednání

Okresní soud v [REDAKCE]

oddělení: [REDAKCE]

dne: 13. října 2023

Z provedeného mapování aktuální situace posuzovaného a clearingového šetření soudu sloužícího pro zhodnocení míry potřeby podpory při právním jednání soud zjišťuje k posuzovanému informace v těchto oblastech.

1. Komunikace, orientace:

Pan [REDAKCE] je fyzicky vitální senior, který nemá problémy navazovat komunikaci, verbální i neverbální projevy jsou velmi dobře čitelné, řeč je srozumitelná. V hovoru je přesto vhodné klást dotazy srozumitelně i zjednodušovat obsah. Posuzovaný byl v době úkonu soudu vhodně oblečen, upraven. Sebeobsahu zvládá zcela sám, dokáže popsat.

Posuzovaný komunikuje běžně i v širším okolí, má k dispozici vlastní mobilní telefon, umí jej používat, během šetření jej dokáže ukázat, má jej na stole v obývacím pokoji, najde ihned. Telefonní kontakty v něm uložené umí vyhledat (neověřeno), ale telefonická komunikace s rodinou probíhá.

Posuzovaný je zcela orientovaná osobami, pozná a určí jménem osoby svých přítomných dětí, i jejich rodiny. Zcela orientován je rovněž místem. Žije v [REDAKCE], popíše bezprostřední okolí svého domu, rovněž cestu na autobus, do centra města. Domnívá se, že se nikdy v okolí svého bydliště neztratil. Pohybuje se po známých trasách, neměl nikdy pocit dezorientace. V okolí domu využívá rovněž poštu, obchody. Po svém bytě se posuzovaný pohybuje bez větších obtíží, orientuje se v místnostech, občasně pozorováno hledání některých věcí.

Orientace časem přítomna, bez nápadných projevů dezorientace.

U posuzovaného jsou však pozorovány velmi časté výpadky krátkodobé paměti (například se čtyřikrát za sebou zeptá na stejný dotaz, vždy překvapen odpovědí). Mnohdy přiléhavá odpověď neodpovídá skutečné realitě, zejména proto, že posuzovaný je přesvědčen o nějakém svém chování, činnosti, ta se jeví jako reálná, ale po korekci dětmi je zřejmé, že tyto skutečnosti nejsou plněny, neodpovídají skutečně žité realitě. Posuzovaný nesouhlasí s reálnou korekcí, své chování si nepamatuje, proto nevěří sdělení ostatních, přechází do hrubé slovní agrese. Sdělovány rovněž fabulace o krádežích věcí a financí z domácnosti, nepřímým okrádáním seniora dětmi přes vlastnictví jeho majetku apod. Odmítá toto své tvrzení opustit.

2. Mapování klíčových oblastí života, prostředí člověka, životní podmínky:

Posuzovaný žije sám v menším bytě, který je poměrně dobře udržovaný v pořádku a čistotě. Majitelem bytu jsou potomci posuzovaného, on zde má věcné břemeno užívání. Sám toto nevěděl přesně, ale po korekci rodinou, dokáže přesně popsat vlastnické vztahy. Verbalizuje, že sám s tímto postupem není spokojený. Nesouhlasí s takovou úpravou vlastnických práv, dnes by dětem, respektive dceři, byt nesvěřil. Děti/dcera si to nezaslouží. Sousedy v domě vyjmenuje jménem. Žije zde již 46 let.

Má bankovní účet vedený u Spořitelny. Nezná výši naspořené částky. Spoří si ze starobního důchodu, který si vyzvedává na poště. Jeho výše je ████████ Kč. Ihned po vyzvednutí si jej odnáší do spořitelny na účet. Výši odchodících plateb nedokáže určit, nezná výši nájemného. Platby běží automaticky formou trvalého příkazu nastaveného již v minulosti. Neví, kdo spravuje dům a neúčastní se domovních schůzí, informace o případném navýšení plateb tedy nemá. Pokud je konfrontován dětmi, že dluží za nájem, je to pro něho překvapení. Následně ovšem po navedení dětmi sděluje, že když se dozvěděl, že byt vlastní děti, zrušil trvalý příkaz na úhradu poplatků za byt, přišlo mu nespravedlivé platit za něco, co nevlastní. Neví, zda to ale skutečně udělal, nepamatuje si to. Neví ani, zda platby již znovu obnovil. K bankovnímu účtu nemá kartu, nevyužívá ji. Označuje rovněž, že některé platby hradí složenkami, neví, kde by je měl schované pro kontrolu.

Ví, že si platí kredit na telefon, asi 300 Kč/měsíc.

Hodnotnější majetek nemá. Chatu rovněž za života daroval dětem, už tam nejezdí. Neví, co by tam dělal a děti to stejně zanedbávají.

Měl automobil, ten prodal za 15 000 Kč. Kam uložil peníze, neví. Asi už je spotřeboval. Nemá na prodej auta žádnou kupní smlouvu. Překvapen, že by měla být, neví, na co by ji potřeboval. Nakupujícím věřil, bydlí tady blízko, zná ho. Rodinou doplněno, že tento vůz byl však ihned poté prodáván za více než dvojnásobnou cenu přes inzerát.

Posuzovaný byl vždy zaměstnán, aktivní ve sportu, hrál fotbal. Nyní se ve volném čase věnuje svému psovi. Chodí s ním na procházky, asi třikrát denně. Během víkendů chodí na obědy, někdy i odpoledne na pivo a navštěvuje restauraci ████████. Zapovídá se tam s lidmi, už se poznají. Kamarádů už moc nemá. Asi dvakrát se u něho v bytě stavila kamarádka jeho zesnulé ženy, jinak se nestýká s nikým.

V průběhu týdne využívá posuzovaný donášky obědů. Ukazuje v lednici dostatek potravin. Nakupuje si ještě mimo to věci, které má rád, pečivo, rybí salát, cigarety. Orientuje se zhruba v cenách za nákupy.

Posuzovaný má pravidelný denní režim, přiměřeně se zajímá o společenské dění, ale domnívá se, že on sám jej příliš ovlivnit nemůže, prezidenta neoznačuje, nad účastí u voleb mávne rukou, volit ale byl.

Fyzicky je posuzovaný v pořádku, relativně zdravý, medikaci vyjmenuje, zná dávkování, jedná se o léky na štítnou žlázu. Léky se snaží vyhledat, ale nemá jasný přehled. Jeví se, že medikaci dodržuje, nelze však ověřit. Opakovaně označuje, že trpí cukrovkou, tu ale nemá, nelíbí se s ní. Domnívá se, že

jeho praktická lékařka již skončila, nebyl v ordinaci delší dobu. Překvapen informací potomků, že lékařka stále ordinuje, nezměnila se, jedná se o MUDr. [REDAKCE]

Byl u psychiatra, jednou, neléčí se tam. Nepotřebuje to. Zlobí se na dceru, je to její výmysl. Doplněno rodinou, že léky od psychiatra nevyzvedl, nebere je.

Posuzovaný se cítí osamělý, opakovaně hovoří o své manželce, o společném soužití a vztahu k ní. Velmi mu chybí, byl ve vztahu na její blízkost zvyklý.

3. Vztahy, zdroje podpory:

Posuzovaný má syna a dceru, rovněž vnoučata. Obě jeho dospělé děti jsou zaměstnané, žijí běžným způsobem života. Péči o otce dlouhodobě zajišťovala spíše dcera, po zhoršení otcova psychického stavu se ona i její rodina kontaktu s otcem vyhýbají. Posuzovaný je k nim agresivní, obviňuje je, vnučky s ním odmítají kontakt. Posuzovaný toto vnímá. Vnučky neviděl již více než rok. Neozývají se mu. Nezkouší to. Zlobí se na ně, při hovoru o nich je vulgární. Dcera docházku do bytu otce rovněž omezila, přesto má povědomí o potřebách otce, komunikuje o situaci otce s bratrem, který ji nyní v péči o otce doplňuje. Syn posuzovaného k tomu uvádí, že zajišťuje otce ale minimálně, ozývá se mu častěji, ale nedojíždí k němu denně. Udělá pro něho nepravidelně větší nákup, běžné věci si posuzovaný zajišťuje sám.

Pozorováno, že posuzovaný má k synovi aktuálně bližší a vřelejší vztah. Dceru oslovuje vulgárně, obviňuje ji z nevděčného chování.

Rodina se proto snaží kontakty s posuzovaným minimalizovat, záleží jim na něm, ale jsou unavení jeho náladami, chováním. Zřejmě z toho důvodu nejsou příliš proaktivní v řešení současných záležitostí posuzovaného.

Posuzovaný nevyužívá žádné externí sociální služby, pečovatelku, osobní asistenci. Odmítá rovněž případné pobytové služby.

4. Rozhodování, podpora při rozhodování, kompetence:

Posuzovaný se domnívá, že je soběstačný, schopný. Ve svém rozhodování se s nikým neradí. Pomoc, dle svého hodnocení, nepotřebuje, případně o ni nedokáže říct vhodným způsobem. Posuzovaný očekává podporu dětí, zřejmě by o ni stál, ale není schopen o ni adekvátně požádat. Je hrubý, panovačný, komunikace v rodině je proto obtížnější.

Posuzovaný je prozatím schopen zajišťovat chod domácnosti – drobný úklid, ohřátí jídla, vyprání prádla. Činnosti ale mohou být nedokonalé. Posuzovaný přesto odmítá služby a podporu zvenčí, přijde mu to nadbytečné.

Díky poruchám paměti a fabulacím není schopen zcela zajišťovat správu svých finančních prostředků, nepamatuje si některé provedené úkony, rozhodování v zásadních oblastech správy jmění, zajištění plateb za bydlení a přehled o nich je omezený. Je prozatím schopen zajistit si běžné nákupy, drobné výdaje je zřejmě schopen plánovat.

Starost o domácího mazlíčka zvládá, ale pozornost k jeho potřebám upadá. Z vyjádření sousedů a rodiny zřejmě ochabuje vůle vždy psa venčit, ponechává jej na balkóně, co bylo pozorováno i při návštěvě soudu. Kdy sice reagoval na jeho štěkot, ovšem v této oblasti postoje posuzovaného zasahují do dobrých sousedských vztahů.

V přijímání rad a doporučení rodiny se často staví do opozice, stojí si za svým názorem.

5. Další relevantní aspekty, ochrana majetku posuzovaného

Posuzovaný doposud neměl potřebu řešit své poměry. Majetkové potřeby a poměry jsou upraveny, nevyužívá žádnou podporu.

Soudního řízení se hodlá účastnit, vyžaduje informace k němu. Porozumění smyslu řízení a funkce opatrovníka není přesná. Odmítá a neguje potřebu své podpory a zastupování.

Přislíbil součinnost v úkonech soudu, přebírání pošty. Procesního opatrovníka nepotřebuje kontaktovat, rozumí smyslu vlastního zastupování.

6. Identifikace rizik a preventivní opatření

Na základě strukturovaného pozorování a rozhovorů s posuzovaným i jeho rodinou jsou **spatřována zejména tato rizika:**

- **odmítání spolupráce s psychiatrem**

možná korekce stavu s podporou medikace

- **samostatné bydlení posuzovaného seniora v domácnosti**

doposud bez projevených obtíží, ovšem možné riziko dezorientace pramenící zejména z rizika ovlivnění cizími osobami; vpuštěním cizích osob do domácnosti, možnou důvěrou v chování vstřícných lidí; posuzovaný senior se ani s tímto jednáním nesvěří blízkým, pokud ho sám nebude považovat za nevhodné; riziko nedokáže přesně zhodnotit; ochranným faktorem proti strádání, seniora je zajištění donášky obědů; podporující jsou rovněž dobrá sousedská znalost, aktivní zájem okolí o každodenní život seniora; pozorování chování seniora sousedy; posuzovaný kouří – zapálené cigarety a poruchy krátkodobé paměti zvyšují riziko požáru v bytě, zranění či úmrtí seniora i ohrožení dalších osob

- **neschopnost náhledu na hospodaření s úsporami a vyššími finančními částkami, nedostatečný přehled o finančním zajištění základních životních potřeb, správy účtu**

posuzovaný dokáže zajistit menší správu financí pro každodenní potřebu a všednodenní nákupy; objevují se však potíže při hospodaření s celou částkou svých příchozích financí, z důvodu výpadků paměti i pod vlivem bludů a ulpívavých přesvědčení není schopen zajišťovat pravidelně úhradu nákladů bydlení, spoření svých příjmů, jejich správu apod., nedokáže zhodnotit dopad některých svých jednání - stal se terčem podvodného chování kupujícího apod.; je otázkou do jaké míry by byl schopen vyhodnotit riziko podpisu smluv či závazků a zda by se s touto obavou a váháním někomu svěřil

- **vyčerpávající péče o seniora, prohlubování vztahových problémů s dětmi, neznalost možností podpory bez zásahu soudu**

rodina jeví o posuzovaného dostatečný zájem, v řešení jeho záležitostí však není důsledně proaktivní; i přes doporučení soudu o možném zajištění některých administrativních záležitostí formou plné moci, disponentem k účtu, aktivním zájmem o změnu přejímání důchodu apod. se obávají, že běžné zajištění věcí posuzovaného nebude dostačující; v proaktivním přístupu jim brání verbální agrese otce

zpracovala: [REDACTED]

soudní sociální pracovnice

Zpráva B

Zpráva o soudním hodnocení míry potřeby podpory při právním jednání

CLEARING

konaném dne a hodiny:
na místě samém:

Přítomni od soudu:
K. P. soudní sociální pracovnice, soudní tajemnice

Další přítomné osoby:
posuzovaná, nar., bytem, ověřeno dle OP:
navrhovatelka, matka, nar., bytem, ověřeno dle OP, tel.:
otec, nar., bytem, ověřeno dle OP, tel.:

Hodnocení míry potřeby podpory – clearing proběhl v bytě, kde posuzovaná žije se svými rodiči, má k dispozici svůj pokoj, kde tráví čas podle potřeby. V době šetření byli doma všichni přítomni, nejdříve bylo hovořeno s rodiči a následně s posuzovanou. Takto bylo postupováno na základě dohody s rodiči a posuzovanou, neboť posuzovanou by jednání zneklidnilo. V době rozhovoru s rodiči byla posuzovaná ve svém pokoji, s tímto postupem souhlasila, uvedla, že si odpočine po obědě a pak přijde k rozhovoru.

Rozhovor s rodiči

Rodičům byl vysvětlen rozdíl mezi ustanovením mírnějšího opatření podpory posuzovaného a omezením svéprávnosti a byli poučeni o právech a povinnostech opatrovníka a co znamená omezení ve svéprávnosti.

1. Jak posuzovaný komunikuje, orientace

Barbora komunikuje zcela normálně slovně, jen je její psychomotorické tempo zpomalené. Barbora umí používat jednoduchý telefon jen částečně, umí přijmout hovor, ale jen ze známého číslo, neumí přečíst SMS ani je napsat, a to také z důvodu omezené pohyblivosti ruky. Pokud volá neznámé číslo, Barbora telefon předává rodičům. Počítač doma nemají a ani ho neumí Barbora používat, ve volném čase sleduje TV, kterou umí ovládat, sledovaným pořadům rozumí, ale interpretovat je umí jen částečně. Orientuje se v čase, místě i osobou, ale opakovaně se ujistí uje, že si myslí čas, období a den správně. Barbora umí číst, ale porozumění textu je složitější, má ráda časopisy, ale většinou si prohlíží jen obrázky. Barboře chybí schopnost dlouhodobé pozornosti a trpělivosti. Pokud chce sledovat nějaký pořad v TV a ví v kolik hodin začíná, je schopna si tento čas uhlídat, ale zase potřebuje ujištění.

Barbora se pohybuje po bytě s dopomocí druhé osoby, její chůze je velmi nestabilní, cupitá po špičkách, venku se pohybuje na invalidním vozíku.

V případě potřeby přivolání pomoci je stále s ní někdo přítomen (otec nebo matka) a dokáže si říct o pomoc.

2. Mapování klíčových oblastí života a prostředí člověka, životní podmínky

Barbora bydlí s rodiči ve 3 patře domu, s jejich pomocí Barbora schody s velkým úsilím vyjde i sejde. Barbora odmaturovala na gymnázium a hned nastoupila na léčebný pobyt do nemocnice v Olomouci, kde ji diagnostikovali schizofrenii, která se dále prohlubovala. Barbora má za sebou opakované hospitalizace v psychiatrických nemocnicích, kde s pobytem souhlasila a byla schopna podepsat souhlasy s hospitalizací. Barbora do roku 2020 navštěvovala službu sociální rehabilitace VVV v VVV, kde ji vozili rodiče a ona byla schopna se autobusem sama dopravit zpět domů. Pak ještě chvíli chodila do služby sociální rehabilitace

VVV ve VVV, ale to moc Barboře nevyhovovalo a vzhledem k fyzickému omezení pohybu, již nemohla v docházení do služby pokračovat. V současné době není Barbora schopna se sama pohybovat a plánovat cestu, potřebuje mít u sebe někoho blízkého, není toho schopna ani pohybově ani kognitivně. Léky Barboře dávkuje rodiče, není schopna bez pomoci druhé osoby se k lékaři dostavit.

Praktickým lékařem Barbory je MUDr. VVV, adresa, a psychiatr je MUDr. VVV, adresa. Dále Barbora ještě dochází ke kardiologovi, MUDr. VVV, adresa.

3. Vztahy, zdroje podpory

Barbora se setkává a je v kontaktu především se svou rodinou, to je s rodiči a bratrem Janem a jeho rodinou. S bratrem Janem je Barbora ve velmi dobrém vztahu, ten jí pravidelně navštěvuje a rovněž jí několikrát za týden telefonuje.

Barbora ráda navštěvuje kavárnu, kde si objedná kávu a zákusek, je to takový téměř denní odpolední rituál, kde chodí s oběma rodiči, nebo jen s jedním. Jiné kontakty Barbora nemá a má obtíže nové vztahy navazovat.

4. Jak reálně funguje rozhodování a podpora při rozhodování

Rozhodování

Rodiče uvedli, že Barbora je extrémně citlivá, jakákoliv změna nebo cizí prostředí, kde se na ní vyvíjí určitý tlak na rozhodování nebo sdělování názoru je pro ni neúnosná zátěž, která rozhodí její psychický stav do značné nepohody. Navíc nedokáže zcela domyslet důsledky svého jednání a ochránit své zájmy, neustále potřebuje ujišťování, že je vše v pořádku, že nedělá něco špatného, že se nic neděje. Již dříve museli rodiče řešit problém s telefonem, který vznikl právě z nedomyšlení důsledků Barbořina jednání.

Nákupy zajišťují rodiče, Barbora občas jde s matkou do drogerie, kde si vybere nějaké drobnosti, třeba rtěnku, zubní pastu apod., a matka to zaplatí. Doma vždy za tuto procházku rodičům poděkuje, opakovaně a často vyjadřuje vděčnost.

Pokud dostane Barbora nějaký úřední dopis, jde s ním za rodiči, nechce a odmítá cokoli řešit, neboť má z toho strach a tyto záležitosti jí nadměrně vysilují.

Hospodaření s penězi a vlastními finančními prostředky, majetek

Barbora má svůj účet u bankovní společnosti VVV, kde je jí připisován důchod, který matka vybírá kartou a potom doma předává Barboře. Mají to domluvené tak, že Barbora má peníze u sebe v šuplíku a podle potřeby s pomocí rodičů z těchto peněz hradí potřebné výdaje. Barbora s dopomocí pozná bankovky, ale už moc nedokáže poznat hodnotu peněz. Se vším se obrací na své rodiče, případně bratra, kterým věří. Matka vede s Barborou sešit, kde spolu zapisují příjmy a výdaje.

Barbora pobírá invalidní důchod III. stupně ve výši asi 13 000 Kč, dále příspěvek na péči IV. stupně ve výši 19 200 Kč, kdy jako pečující osoba je uveden otec, rovněž pobírá příspěvek na mobilitu. Barbora vlastní jednopokojový byt na ulici VVV, adresa, který je nyní prázdný a náklady na jeho udržení hradí rodiče ze svých prostředků.

Využívání veřejných a jiných služeb

Barbora nevyužívá žádné služby, není schopna vyřizovat své záležitosti, a to ani v doprovodu jiné osoby, vše zařizují její rodiče.

5. Kompetence posuzovaného

Posuzovaný ve všech svých záležitostech spoléhá na své rodiče, vyhýbá se kontaktům s veřejnými službami, nedokáže adekvátně reagovat na úřední dopisy. Pro Barboru je vyřizování jakýchkoliv záležitostí velká zátěž, která ji psychicky zvlá. O průběh řízení nebude mít zájem, a informována musí být velmi citlivě. K soudnímu jednání se nebude moci dostavit, bojí se toho, dostala by se do vysoké míry stresu a nepohody.

6. Další relevantní aspekty

Barbora neučinila dříve předběžné prohlášení, nebo jiný právní krok, nevyužívá jiné právní nástroje pomoci a podpory.

Rozhovor s posuzovanou, rodiče byli přítomni

1. Jak posuzovaný komunikuje, orientace

Barbora byla s ohledem na její psychický stav velmi citlivě seznámena s důvodem návštěvy a potřeby ustanovení opatrovníka při omezení její svéprávnosti. Během vysvětlování Barbora poslouchala, se vším souhlasila a opakovaně se u rodičů ujišťovala, jestli neudělala něco špatně, nebo jestli není ona nebo její rodiče v ohrožení. Na dotazy se snažila odpovídat, ale opakovaně zabíhala do jiného tématu, nejčastěji do popisu proběhlých hospitalizací v psychiatrických nemocnicích v VVV. Řeč Barbory byla srozumitelná, ale velmi tichá a nevýrazná. Barbora věděla, kde se nachází, jaký je čas a den, byla zcela orientována i osobou.

2. Mapování klíčových oblastí života a prostředí člověka, životní podmínky

Barbora uvedla, že bydlí se svými rodiči a jinak si to neumí představit. Dále popisovala, že se velmi dobře cítí v psychiatrických nemocnicích, tam se jí vždy ulevilo, byla tam bez zátěže, rodiče ji tam navštěvovali a ona tam měla od všeho klid a nemusela nic řešit. Může si říct, kdy si chce jít odpočinout do nemocnice, vždy s hospitalizací souhlasila. Barbora si neumí představit, že by byla doma sama a ptala se, zda ji budou nadále rodiče pomáhat.

Barbora chodí ráda s rodiči do kavárny na kávu, to jí dělá radost, doma si prohlíží časopisy, ty jí kupuje a nosí mamka, také sleduje televizi. V televizi má nejraději AZ kvíz, pořady o přírodě, Nemocnici na kraji města a někdy také sleduje tenis, který dříve hrála. Občas kouká i na zprávy, ale teď se už nic neděje, když se nemluví o Babišovi, tak je nesleduje. Prezident je Petr Pavel a ten se Barboře moc líbí, podle jejích slov je to charakter. Na dotaz, co bude příští týden, Barbora velmi pohotově odpověděla, že začne dětem škola. Následně Barbora znejistěla a opět potřebovala ujištění, že to, co říká je v pořádku a že nikomu nic nehrozí. Pokud byla tázána na to, z čeho má strach, uvedla, že se bojí svých černých myšlenek a že bude v životě trpět, protože se něco stane a ona to sama nezvládne. Má prášek, který si může vzít a ten jí hned pomůže. Na dotaz, jak vypadá její den, uvedla, že vstává mezi půl osmou a půl devátou, potom si vezme jogurt, který jí připraví otec a pak se dívá na televizi. Po obědě si jede lehnout a potom jdou do cukrárny, mají to jako procházku, ona jezdí na invalidním vozíku. Během víkendu jedou na chatu, a to i s bratrem nebo i někým na výlet.

3. Vztahy, zdroje podpory

Barbora na dotaz odpověděla, že je nejčastěji je s rodiči, také za ní chodí bratr, který jí také telefonuje. Někdy jí také telefonuje kamarád z nemocnice Martin a někdy za ní přijde sousedka Marcela. Na dotaz, kdo jí nejvíce pomáhá, Barbora uvedla, že rodiče, mají spolu velmi hezký vztah, a to i s bratrem. Také zná rodinu bratra, kteří chodí na návštěvy, ale s nikým jiným, cizím, se nestýká, má strach, navazování kontaktů je pro ni zátěž. V nemocnici jí to nevádí, tam to již zná.

4. Jak reálně funguje rozhodování a podpora při rozhodování

Rozhodování

Barbora se ujišťovala, že se budou o ní nadále starat rodiče a budou ji pomáhat, z jejího vyjadřování bylo spíš zřejmé, že Barbora potřebuje, aby rodiče vše rozhodovali za ni, bojí se toho, že by udělala něco špatně. Barbora se nedokázala vyjádřit, zda by chtěla volit, pak uvedla, že raději ne, aby něco nepokazila.

Hospodaření s penězi a vlastními finančními prostředky, majetek

Barbora věděla, že pobírá důchod, uvedla, že něco přes 10 000 Kč, má peníze schované u sebe a dává rodičům na potřeby do bytu, nebo koupí oblečení nebo rtěnky, platí se z toho taky pedikúra. Peníze počítá s mamkou, ta jí pomáhá hospodařit a peníze rozdělovat. Barbora pozná bankovky a rozumí hodnotě peněz.

Barbora nevěděla, kolik se měsíčně platí za byt, také neuměla říct, kolik stojí nákup nebo kolik stojí chleba, už to zapoměla. Bylo vidět, že ji to mrzí, že to neví, ale pak dodala, že se o to starají rodiče, že ji to vysiluje, protože jí vypovědělo tělo. O majetku – bytu, Barbora nechtěla mluvit, nechce o tom přemýšlet, to zařizují její rodiče. Účet má vyřízený již z dřívější doby a pomáhá jí s ním mamka, která vybírá peníze kartou. Barbora věděla na co se karta používá, ale nechce ji používat, bojí se, že něco zkazí.

Využívání veřejných a jiných služeb

Barbora vše nechává na svých rodičích, pokud chce jít do nemocnice, tak jim řekne a spolu zařídí hospitalizaci. Placení telefonu a obstarávání smluv zařizují rodiče.

5. Kompetence posuzovaného

Barboře byly shrnuty informace z rozhovoru, byla ujištěna, že se nic vážného neděje, bylo ji opětovně vysvětleno, jaké řízení bude u soudu probíhat a z jakého důvodu. Barbora se opětovně potřebovala ujistit, že je vše v pořádku. Také se ptala, jestli bude muset jít k soudu, to ona nechce, byla by to pro ni zátěž. Podle jejího vyjádření si přeje, aby se o ní starali nadále její rodiče a pomáhali jí jak s finančními záležitostmi, tak s rozhodováním a podpisy různých smluv, hlavně aby se nedostala do problémů a nemusela nic řešit.

Barbora je zcela závislá na péči svých rodičů, nemá dovednosti a schopnosti si zajišťovat své potřeby, a to nejen v oblasti právní ale i fyzické a psychosociální. Barbora potřebuje své rodiče, kteří ji podporují a pomáhají téměř ve všech činnostech života, neumí si to představit jinak a jakákoliv změna, požadavek na jednání, dostavení se na úřad nebo poštu je pro ni zátěž, která ji psychicky zvyklá a destabilizuje. Barbora vyjadřovala obavy z toho, že sama život nezvládne, že potřebuje rodiče, také se bojí toho, že bude muset jít k soudu. Barbora byla ujištěna, že k soudu nemusí chodit, tím se zklidnila. Pro Barboru je zásadní vědomí, že pokud jí bude hodně špatně, ví, že v psychiatrické nemocnici se vždy zklidní a odpočine, tam je prostředí, kam může uniknout před realitou života.

6. Další relevantní aspekty, ochrana majetku posuzovaného

Posuzovaná nevyužívá žádnou specializovanou ochranu pro svůj majetek, ani žádný podpůrný nástroj, posuzovaná ani příliš nechtěla o těchto možnostech hovořit.

7. Identifikace rizik a preventivních opatření

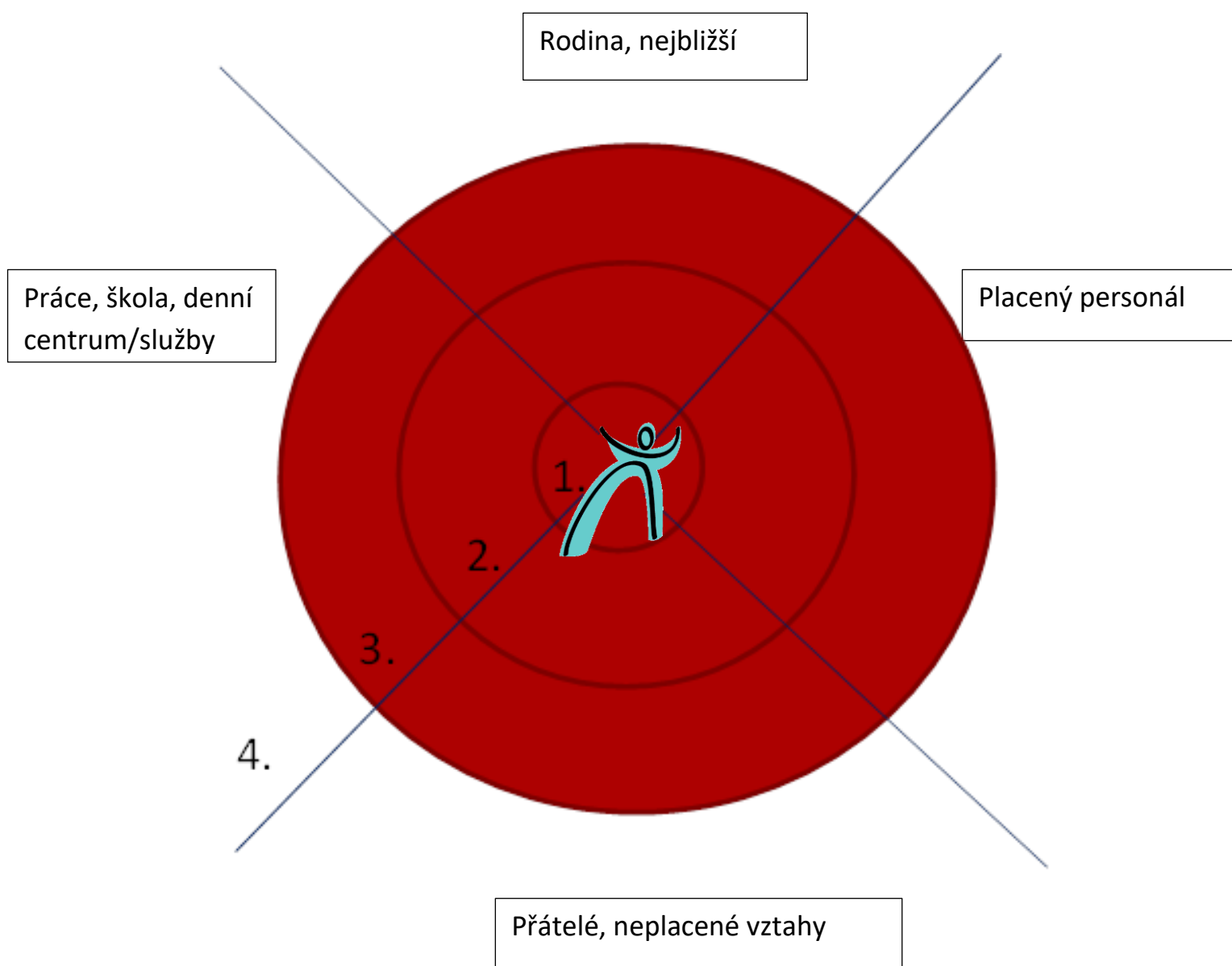
- V případě, že by opatrovník, tedy matka nebo i otec, nebyli schopni zajistit do budoucna péči o Barboru, opatrovnictví by podle rodičů mohlo přejít na bratra Barbory, VVV
- Barbora se sama izoluje od svých vrstevníků nebo jiných osob – kamarádů, přátel, rodiče uvedli, že budou hledat osobního asistenta nebo někoho, kdo by za Barborou mohl docházet na návštěvy nebo se společně setkávat v kavárně, nebo ji do kavárny doprovázet
- Barbora je na rodičích závislá nejen v oblasti právní (finance, rozhodování, podepisování, zařizování svých záležitostí, apod) ale také psychosociálně a fyzicky, rodiče jsou ve vyšším věku, péči zatím zvládají, ale je potřeba Barboru podpořit v rozšíření zdravých a bezpečných kontaktů a vztahů, příp. vyzkoušet sociální službu

V průběhu rozhovoru se nečekaně na krátkou návštěvu dostavil bratr, který se s Barborou jen přivítal objetím a pusou a dohodl se s ní, že přijde později.

Soudní sociální pracovník

Příloha 4

Mapování vztahů

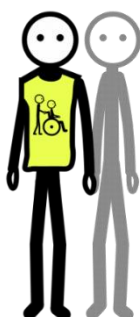

Piktogramy

Databáze piktogramů k stažení zdarma: <https://arasaac.org/pictograms/search>

ARASAAC nabízí grafické a materiální zdroje přizpůsobené licenci Creative Commons (BY - NC - SA) pro usnadnění komunikace a kognitivní přístupnosti pro všechny lidi, kteří kvůli různým faktorům (autismus, duševní postižení, nedostatek jazykových znalostí, starší lidé, atd.), v těchto oblastech působí vážné potíže, které brání jejich začlenění do oblastí každodenního života.

Například:

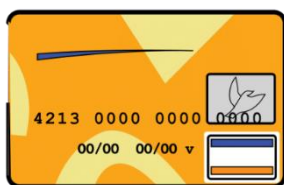
ASISTENT

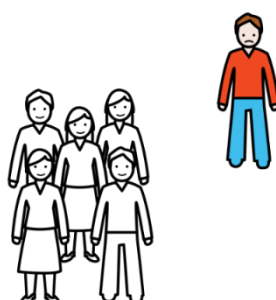
DOKTOR

NÁVŠTĚVA

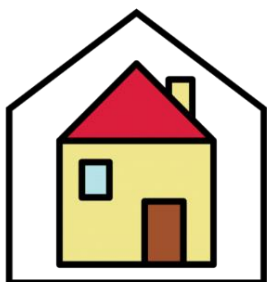
KREDITNÍ KARTOU

OSAMĚLÝ

PROCHÁZKA

BYT

ZEPTAT SE

POMOC V DOMÁCNOSTI